

รูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของปวเรียนในระดับประถมศึกษา Strategic Model for Academic Administration of The Primary Education to Promote Learner's Creativity

นันทวรรณ วัฒนวราร์^{1*}

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

เลขที่ 120 ถนนมหิดล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเอกสาร ตำรา และงานวิจัยทางวิชาการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2521- พ.ศ. 2555 จำนวน 8 ฉบับ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวความคิดใน 4 เรื่องต่อไปนี้ 1) การบริหารองค์การเพื่อให้เป็นองค์กรแบบเคอร์ดิค (Chaordic) 2) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคินิยม (Constructivism) 3) ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ และ 4) แนวคิดการบริหารวิชาการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การบันทึกการพรรณนาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Description Analysis) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) โดยได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทั้ง 4 ทฤษฎี เพื่อนำไปสู่การหารูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา และจัดการสนทนากลุ่มเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบที่ได้

ผลการวิจัยได้ค้นพบประเด็นสำคัญของทฤษฎีทั้ง 4 ที่นำไปสู่การสร้างรูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา จำนวนทั้งหมด 6 ประเด็นดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการที่ผสมระเบียบและความไร้ระเบียบ 2) การจัดรูปแบบองค์กรแบบแนวราบ 3) องค์การมีความมุ่งมั่นชัดเจน 4) การเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ผู้เรียน 5) การคำนึงถึงภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียน และ 6) การเสริมต่อการเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ โดยประเด็นสำคัญที่ค้นพบนี้มีความเชื่อมโยงกันและสามารถสร้างให้เกิดรูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา โดยเป็นรูปแบบกลยุทธ์ที่ขับเคลื่อนผ่านการถ่ายเทอำนาจ

* ผู้เขียนหลัก

อีเมล: watthanawara@gmail.com

การทำงานของประเด็นสำคัญทั้ง 6 ประเด็น ที่ครอบคลุมกรอบการบริหารงานวิชาการอย่างสมดุลกัน
อันก่อให้เกิดงานทางด้านวิชาการที่หนุนเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ

คำสำคัญ

รูปแบบกลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการ การบริหารองค์กรแบบเคอร์วอดิค การเรียนรู้แบบสรคณนิยม

Abstract

This Research, "Strategy Model for Academic Administration of the Primary Education to Promote Learner's Creativity" aims to form a strategic model for academic administration to strengthen the creativity of the students in elementary level. The population in this study are 8 copies of textbooks and academic research from 1978-2012 concerning theories and concepts of 4 issues: 1) Chaordic Model of Creative Organization Administration 2) Constructivism Learning Theories 3) Theories of Creativity and 4) Concepts in Academic Administration. A research tool used was the record of the documentary description analysis. By analysing the relationship of 4 theories and focus group interview, these would contribute to create an academic management model in order to enhance the primary school learner's creativity. And the focus group interview is used for content validity determining of the model.

Research has discovered a key tenet of the four theories which led to form strategic model for academic administration to enhance the creativity of the primary school learners in 6 different aspects: 1) Academic Administration Combining Order and Chaos, 2) Horizontal Management Organization, 3) Clear Organizational Purposes, 4) Learner's Empowerment, 5) Consideration of language, Social and Cultural Background, and 6) Scaffolding in Zone of Proximal Development (ZPD). The keyword findings were connected to each other and were able to form the strategic model of academic administration to enhance the creativity of elementary level students. This strategic model would be driven through a balanced power distributing among all six key aspects concerning academic administration framework. Thus, it would contribute to the creation of academic works which reinforce the learner's creative thinking skills freely.

Keywords

Strategy Model, Academic Administration, Chaordic, Constructivism

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันตั้งอยู่บนฐานแห่งนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (Innovation and Creativity Based Society) ที่การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะทางด้านการคิดสร้างสรรค์ อันจะส่งผ่านให้ความเจริญทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

สถาบันทางการศึกษาถือได้ว่าเป็นหน่วยทางสังคมที่สำคัญที่มีหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคม การพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับ คุณลักษณะอันพึงประสงค์กับสภาพสังคมในยุคเปลี่ยนผ่านที่เน้นพัฒนาศักยภาพทางด้านทักษะการคิดของ เยาวชน (วิจารณ์ พานิช, 2550, 15) สถาบันการศึกษายังถูกวางให้เป็นหน่วยทางสังคมที่มีกระบวนการพัฒนา คุณภาพและศักยภาพของบุคคลที่มีอยู่ในตนเองให้เกิดความเจริญงอกงามตามความสามารถ โดยเฉพาะ การพัฒนาทักษะการคิดให้เกิดแก่ผู้เรียน ดังปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญด้านการคิดไว้ในสมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด โดยระบุว่า เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและ สังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, 12) ในขณะเดียวกันความมุ่งหมายประการหนึ่ง ของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ก็มีความต้องการให้ผู้เรียนมี ความริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยใช้เทคนิคหรือวิธีการที่หลากหลายตามที่สมควร ภูวภาคาวรรณ (2544) อุษณีย์ โพธิ์สุข, รุ่งเรือง สุชาภิรมย์, สมชาย บัวเล็ก, กนกพร รัตนอมลัน และเนตรนิล หนูชูแก้ว (2544) และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ก็ได้นำเสนอไว้ เช่น การใช้เทคนิคในการระดมสมอง เทคนิคการคิด เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ เทคนิคเชื่อมโยงความสัมพันธ์โดยใช้การเปรียบเทียบ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาในระบบ (Formal Education) ดังเช่นโรงเรียนจึงมีพันธกิจสำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีทักษะทางด้านการคิดในทุกๆระดับ รวมถึงทักษะความคิดสร้างสรรค์ โดยภาระหน้าที่สำคัญที่สุดคือ การสร้างความเข้มแข็งของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยมีการเน้น กิจกรรมด้านการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในห้องเรียนของครูซึ่งสอดคล้องกับงานของปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547) และสมกิต บุญยะโพธิ์ (2547) ที่ได้กล่าวถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่ การบริหารงานวิชาการ รวมทั้งพบว่าการบริหารงานวิชาการนั้นเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาจึงต้องมีวิธีการ บริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Davis & Thomas (1989) ก็ยังได้กล่าวถึง การที่สถานศึกษา มีการจัดการด้านวิชาการที่เข้มแข็งจะช่วยให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเป็นไปตามจุดหมาย ของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่จะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เช่นเดียวกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ก็ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า เป็นงานที่สำคัญ สำหรับผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด ในโรงเรียน โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและ เป็นเครื่องชี้ความสำเร็จรวมถึงความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งหากขาดกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสม

ขาดการบูรณาการเชื่อมโยงการนำทรัพยากรทางการศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำตามไปด้วยและจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพการคิดและพัฒนาการทางปัญญาของผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

อย่างไรก็ตาม การเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยแนวทางการบริหารงานวิชาการในแนวที่เหมาะสม ทฤษฎีการบริหารองค์กรแนวสร้างสรรค์แบบเคอร์ดิค (Chaordic) ถือได้ว่าเป็นแนวคิดการสร้างให้เกิดการบริหารองค์กรหมุนกลับในแนวใหม่ที่ท้าทายต่อการนำมาบูรณาการเข้ากับการบริหารองค์การทางการศึกษา การนำแนวคิดการบริหารแบบเคอร์ดิค เข้ามาใช้ในแวดวงการศึกษานั้น ไม่ได้ถือเป็นเรื่องใหม่ แต่ก็ไม่ใช่เรื่องที่มีการทำกันแพร่หลายมากนัก โดยเฉพาะในด้านของฝ่ายงานวิชาการ นั้นยังไม่มีมีการนำแนวคิดนี้เข้ามาใช้ (วิจารณ์ พานิช, 2550, 30) การบริหารแบบ Chaordic นี้เมื่อนำเข้ามาใช้กับพื้นที่การศึกษาแล้วสามารถสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เชิงสร้างสรรค์ได้ แนวคิดเคอร์ดิคมีลักษณะการทำงานที่มีความสลับซับซ้อนแต่ก็มีระเบียบแบบแผนในการทำงานที่มีความยืดหยุ่นและก่อให้เกิดการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์ในองค์การจากสิ่งที่ไม่เรียกว่า การผุดบังเกิด (Emergence) อันเนื่องให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการแก้ไขปัญหาอย่างแปลกใหม่ไม่มีที่สิ้นสุด การบริหารงานดังกล่าวจึงควรได้รับการจัดวางอย่างมีกลยุทธ์โดยผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการดำเนินงานเชิงรุก อันจะนำไปสู่กลไกที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานและการจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ที่จะเอื้อต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนในสถานศึกษา อย่างไรก็ตามการใช้หลักการบริหารกลยุทธ์ในงานวิชาการ โดยใช้เพียงแค่แนวคิดการบริหารองค์กรนั้นอาจจะยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอที่จะส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์ได้ จึงจำเป็นต้องมีแนวคิดที่กระบวนการจัดการเรียนการสอนเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ได้ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคณิยม (Constructivism) หนึ่งในหลายทฤษฎีที่นักศึกษามักนำมาใช้ในพื้นที่ปฏิบัติการทางการศึกษา ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของทักษะการคิดด้วยตนเอง แนวคิดนี้มีจุดเด่นจากแนวคิดอื่นตรงที่ เป็นการสร้างกรอบมโนทัศน์ให้แก่ผู้จัดการเรียนการสอนที่ต้องตั้งอยู่บนฐานของ การเข้าใจความเป็นจริงทางด้านศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน อันมีผลมาจากปัจจัยทางด้านภาษา วัฒนธรรม วิถีคิด และมวลประสบการณ์ที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน การฝึกให้ผู้เรียนคิดและสร้างความรู้ด้วยตนเองต้องเกิดมาจากการเคารพพื้นฐานทางวัฒนธรรมและมวลประสบการณ์ของผู้เรียน มากกว่าการใช้วิธีการทางสถิติและวิทยาศาสตร์เข้ามาจับต้อง (Vygotsky, 1978, 38)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ตั้งอยู่บนแนวคิดทฤษฎีการบริหารองค์กรแนวสร้างสรรค์แบบเคอร์ดิค (Chaordic) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคณิยม (Constructivism) เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาในสถานศึกษาซึ่งเด็กช่วงวัยประถมศึกษาเป็นช่วงวัยที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ดีที่สุด (อริ พันธ์มณี, 2546, 12) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มุ่งเน้นค้นคว้าในระดับเชิงสมมติฐานเท่านั้น เพื่อเป็นการหารูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในเชิงแนวคิด (Conceptual Model) ที่สามารถนำไปสู่การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมจากทุกขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

วัตถุประสงค์

เพื่อบรรูปแบบกลยุทธการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยเอกสาร ตำราและงานวิชาการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 – พ.ศ. 2555 จำนวน 8 ฉบับ ที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้ 1) การบริหารองค์กรแบบเคอร์ดิค (Chaordic) 2) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคณิยม (Constructivism) 3) การบริหารกลยุทธทางวิชาการ และ 4) ทฤษฎีด้านความคิดสร้างสรรค์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การบันทึกการพรรณนาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Description Analysis) และวิเคราะห์การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview Analysis) ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การบันทึกการพรรณนาวิเคราะห์เอกสาร เป็นการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โดยมีรายละเอียดที่ครอบคลุมแนวความคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องใน 4 เรื่อง ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น เพื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทั้งนี้การวิเคราะห์เอกสารนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ทฤษฎีทั้ง 4 แนวคิด เพื่อสรุปประเด็นหลักทางทฤษฎี ออกมาในรูปแบบของคำสำคัญ (Keyword) จากนั้นจะได้มีการหาความสัมพันธ์เชิงมโนภาพของคำสำคัญ (Keyword) ทุกตัวเพื่อสร้างร่างรูปแบบเชิงมโนภาพ (Conceptual Model) ตามขอบข่ายภารกิจหลักที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการของประชุมผงผ่าน (2545) โดยครอบคลุมงานวิชาการทั้งหมดวิชาการ 9 ด้าน ดังนี้งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการสอน งานวิจัยและพัฒนา งานส่งเสริมพัฒนาบุคลากรและงานส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้นำวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ด้วยคำถามที่มีความยืดหยุ่นและเป็นลักษณะแบบปลายเปิด (Open-Ended Questionnaires) เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อเติมที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนมาประมวลรวมกับการวิเคราะห์เอกสาร นอกจากนั้นการสนทนากลุ่มยังเป็นไปเพื่อทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของรูปแบบกลยุทธการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ด้วยการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และมีเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป หรือ
- 2) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านการบริหารการศึกษา และ
- 3) เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่อไปนี้อย่างน้อย 1 ข้อ (1) ด้านกลยุทธ์ (2) ด้านการสร้างรูปแบบ (3) ด้านการบริหารงานวิชาการ (4) ด้านประเมินผลการเรียนรู้ (5) ด้านความคิดสร้างสรรค์ และ (6) ด้านภาษาและการสื่อสาร

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

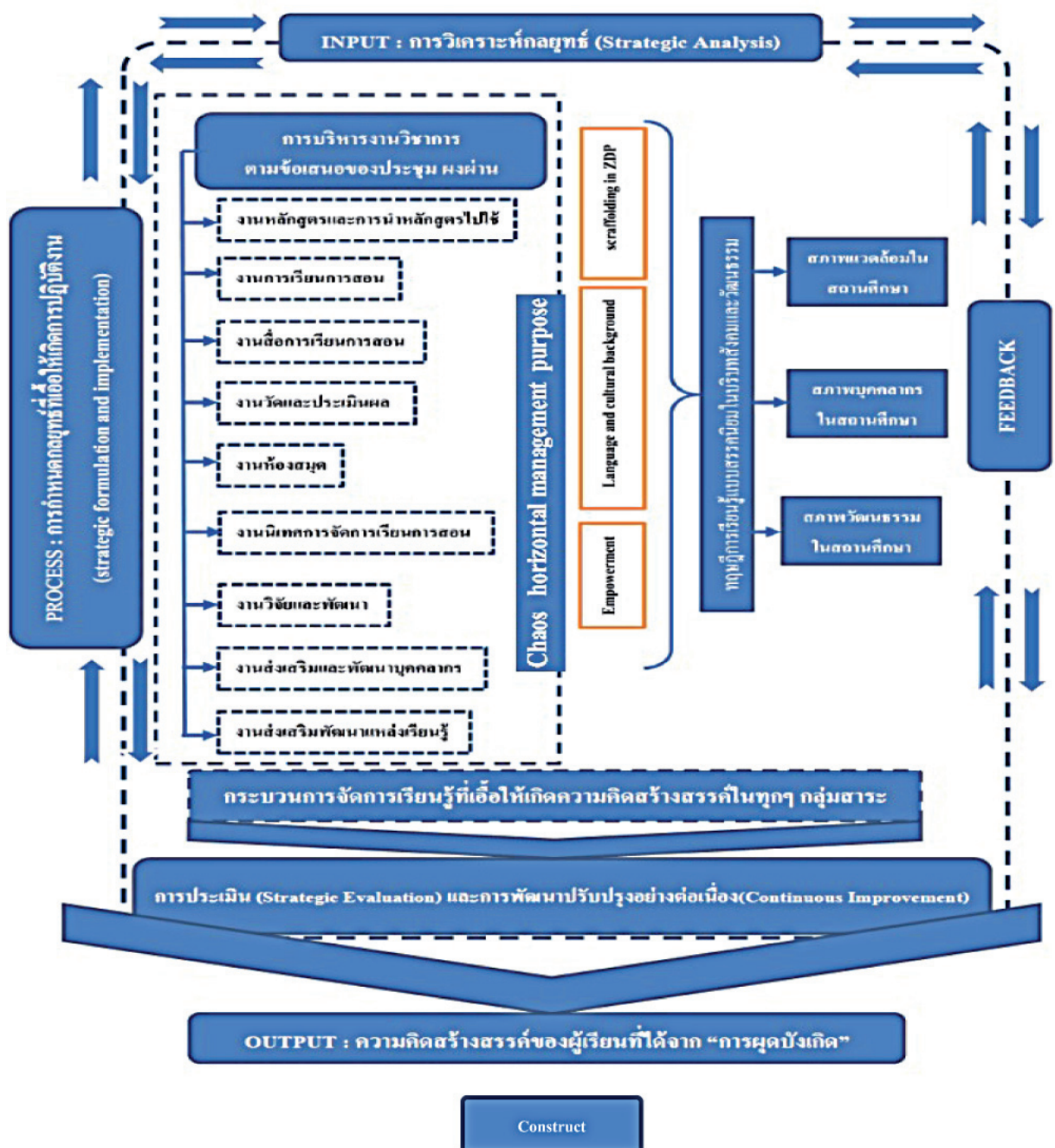
ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเทป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและบันทึกเทปมาทำการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย

ผลของการวิเคราะห์ทฤษฎีทั้ง 4 ทฤษฎี คือ 1) การบริหารองค์การเพื่อให้เป็นองค์กรแบบเคออร์ดิค (Chaordic) 2) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคินิยม (Constructivism) 3) ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ และ 4) แนวคิดการบริหารวิชาการ พร้อมทั้งการประมวลผลจากการสนทนากลุ่ม ทำให้ได้รูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: รูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

จากภาพที่ 1 แสดงรูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา โดยรูปแบบนั้นแสดงให้เห็นถึงการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์กลยุทธ์ (Strategic Analysis) และร่วมวางแผนเป้าหมายการบริหารงานวิชาการให้เอื้อต่อการเชื่อมต่อนโยบายและการบริหารงานในสถานศึกษาให้ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติการในระดับชั้นเรียน ซึ่งพันธกิจในการร่วมกันกำหนดกลยุทธ์การบริหารองค์กรในแนวระนาบเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการนำเข้า (Input) จากนั้นกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อนำไปปฏิบัติ (Strategic Formulation and Implementation) ซึ่งเป็นกระบวนการ (Process) ให้บรรลุเจตนารมณ์ร่วมตามเป้าหมายได้ร่วมกันกำหนดไว้ รวมทั้งการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ (Strategic Valuation and Control) ให้สามารถดำเนินไปและมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) รวมทั้งมีการนำเสนอข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ (Outcome) ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การวิเคราะห์ การกำหนด และการบริหารกลยุทธ์นั้นต้องอยู่ภายในกรอบความสัมพันธ์ของการบริหารองค์กรแนวสร้างสรรค์แบบเคออร์ดิค (Chaordic) ที่มีประเด็นสำคัญอยู่ที่ 1) การบริหารองค์กรที่ผสมระเบียบและความไร้ระเบียบ (Chaos) 2) การจัดรูปแบบองค์กรแบบแนวราบ (Horizontal Management Organization) และ 3) มีความมุ่งมั่นขององค์กรที่ชัดเจน (Purpose) อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงการผสมผสานแนวความคิดการบริหารกลยุทธ์ควบคู่ไปกับแนวทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคินิยม (Constructivism) ที่วางความสำคัญอยู่ที่ 1) การเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ผู้เรียน (Empowerment) 2) การคำนึงถึงภูมิหลังทางภาษา สังคมและวัฒนธรรม (Language Social and Cultural Background) และ 3) การเสริมต่อการเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Scaffolding in Zone of Proximal Development: ZPD) ซึ่งการจัดการบริหารกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการภายใต้แนวคิดการบริหารองค์กรแนวสร้างสรรค์แบบเคออร์ดิคผสมผสานไปกับ (Chaordic) แนวทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรคินิยม (Constructivism) จะสามารถสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดได้แบบฉับพลันแบบผุดบังเกิด (Emergence) ซึ่งเป็นสิ่งที่เสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์

ทั้งนี้รูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับประถมศึกษาดังกล่าว ไม่ได้มีการแสดงให้เห็นถึงสายงานการบังคับบัญชาในลักษณะการบริหารงานบุคคล หากแต่เป็นแนวทางที่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกันแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ เป็นไปในลักษณะที่สร้างพลังเสริมแรงซึ่งกันและกัน (Synergy) ภายใต้ข้อตกลงร่วมกันของบรรดาสมาชิกในองค์กรสถานศึกษา

ผลการวิจัยยังได้พบว่า แนวทางที่จำเป็นต่อการกำหนดกลยุทธ์การบริหารองค์กรทางด้านวิชาการที่ก่อให้เกิดผู้เรียนมีทักษะความคิดสร้างสรรค์นั้น จะต้องอาศัยการจัดองค์กรในรูปแบบใหม่ โดยเน้นความสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal Management Organization) ให้เกิดคุณลักษณะของการบริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์จิตวิญญาณให้สมาชิกในองค์กรสถานศึกษานั้นๆ ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเองได้ปฏิบัติงานอย่างมีความสร้างสรรค์ มากกว่าการจัดการในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบขององค์กรอย่างเป็นลำดับชั้น (Top-Down) ซึ่งมักสร้างแนวการปฏิบัติงานที่ไม่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (วิจารณ์พานิช, 2550) นอกจากนั้นแล้วการดำเนินงานด้านการบริหารกลยุทธ์ทางวิชาการภายใต้การคำนึงถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับภูมิหลัง

ทางภาษา สังคมและวัฒนธรรม (Language Social and Cultural Background) ของผู้เรียนก็ยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมความฉลาดและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) โดยสิ่งสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งคือ ครูผู้สอนนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องมีความทักษะทางความไวทางวัฒนธรรมและภูมิหลังของผู้เรียนที่ต่างกัน อีกทั้งต้องมีทักษะในการสอนโดยใช้แนวคิดแบบสรคณิยม (Constructivism) เพื่อหนุนเสริมให้การขับเคลื่อนกลยุทธ์การบริหารงานวิชาที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนนั้นบรรลุผลดียิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่เห็นสมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม

สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม มีความสำคัญที่ช่วยให้เกิดการส่งเสริมความฉลาดและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ดังที่งานของสุรงค์ ไคว้ตระกูล (2544) ได้เสนอไว้ว่าการคำนึงถึงภูมิหลังทางภาษา สังคมและวัฒนธรรม (Language Social and Cultural Background) เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาคำรู้ ความเข้าใจและซึมซับประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางที่มีความหมาย (Mediation) ผ่านทั้งภาษา (Language) ที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) อย่างเคารพและให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ (Culture Learning) ของผู้เรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปฏิบัติการและวิธีการที่มีขึ้นเพื่อสร้างความหมายใหม่ให้แก่ชุดประสบการณ์หนึ่งๆ หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงความรับรู้และความหมายที่มีต่อชุดประสบการณ์หนึ่งๆ ของตัวแบบ (Model) ทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนซึ่งส่วนใหญ่ก็ได้มีการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ผ่านระบบภาษาและระบบสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ผู้เรียนนั้นใช้สำหรับการสื่อสารใน “การเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์” (Interactive Learning) ระหว่างผู้คน ชุมชน สังคม

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาที่อิงสภาพแวดล้อมนั้นจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งนักการศึกษา นักบริหารการศึกษา ครูหรือบุคลากรอื่นๆ ก็ควรที่จะมองวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญให้กลุ่มคนได้นำมาประยุกต์ใช้เพื่อการอยู่รอดและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ วิธีคิด และระบบคุณค่า ที่กลุ่มมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นสมาชิก นอกจากนี้วัฒนธรรมยังได้รับการนิยามว่าเป็นความเชื่อ สัญลักษณ์ และการให้ความหมายที่สมาชิกในกลุ่มใช้ตีความและรับรู้เกี่ยวกับตัวเอง (นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2556) และสร้างพลังให้เกิดความคิดสร้างสรรค์แก่บุคคลขึ้นมา

ประเด็นที่ 2 ความจำเป็นในการเตรียมครูและผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้มีสมรรถนะในการจัดและส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานของการช่วยเหลือ

การจัดการเรียนการสอนเป็นหน้าที่หลักที่ครูผู้สอนปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรกำหนด ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถทางด้าน

การคิดแบบสร้างสรรค์ กระบวนการเตรียมครูหรือบุคลากรทางการศึกษาจึงควรเป็นไปในทิศทางที่จะสร้างให้เกิดความคุ้นชินวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมด้วยตนเองบนฐานของการช่วยเหลือ (Scaffolding) เพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไขสถานการณ์ปัญหา (Problem Base) ที่เข้ามาเป็นตัวช่วยกระตุ้นและสามารถค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเองอย่างมีความสอดคล้องกับบริบทจริงในชีวิตประจำวัน (Wood, Bruner & Ross, 1976)

ครูต้องรู้จักและมีความเข้าใจต่อกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวตนของผู้เรียนเอง และผู้เรียนสร้างความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาได้ด้วยตนเอง ผู้สอนไม่สามารถไปปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาเดิม (Cognitive structure) ของผู้เรียนได้ แต่ทั้งนี้ผู้สอนสามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาด้วยกระบวนการปรับเปลี่ยน (Accommodation) และกระบวนการดูดซึมความรู้และประสบการณ์ใหม่ ที่ผู้จัดผ่านสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่ทำให้เกิดสภาวะไม่สมดุลขึ้นคือ สภาวะที่โครงสร้างทางปัญญาเดิมใช้ไม่ได้ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับประสบการณ์มากขึ้นโดยจะต้องจัดวางเป้าหมายของการเรียนรู้ (Learning Goals) และให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดตามศักยภาพของตน

ประเด็นที่ 3 การจัดการวัฒนธรรมองค์กรในรูปแบบใหม่

กระบวนการบริหารองค์กรสถานศึกษาในบริบทที่มีความจำเป็นที่ต้องผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับสังคมยุคเศรษฐกิจเป็นฐาน (Economic Based Society) (จินตนา สุจเจนนันท์, 2556, 3) ให้ทรงประสิทธิภาพตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยที่มีขึ้นเรื่อยมานับจากการมีพระราชบัญญัติการศึกษา ปีพุทธศักราช 2542 นั้น มีการบริหารจัดการองค์กรสถานศึกษาให้มีสภาพคล่อง รวมถึงมีอิสระในด้านอำนาจที่จะบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารจัดการองค์กรสถานศึกษาให้ถึงในระดับวัฒนธรรมองค์กร โดยให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมความฉลาดและกระบวนการเรียนรู้ในพัฒนาการของผู้เรียน รวมทั้งวัฒนธรรมองค์กรดังกล่าวนี้ เป็นส่วนที่มีความสำคัญและกระทบกับการปฏิบัติงานในระดับบุคคลของสมาชิกที่อยู่ร่วมองค์กรอีกด้วย

การเปลี่ยนแปลงในระดับวัฒนธรรมองค์กรจึงควรอาศัย “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม” (Participatory Academic Management) ที่อาศัยความร่วมมือของบุคลากรภาคส่วนต่างๆ ในสถานศึกษาเข้ามาช่วยบริหารจัดการบริหารงานวิชาการที่ผ่านการจัดรูปแบบแนวราบ (Horizontal Management Organization) ซึ่งสามารถช่วยให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษานั้น มีการพัฒนาตนเองได้จากการปฏิบัติงาน โดยวิจารณ์ พานิช และ ประพนธ์ ผาสุกยัต (2550) กล่าวว่า บุคลากรต้องอาศัยการทำงานที่มีความสร้างสรรค์ โดยไม่ใช่พลังของอำนาจสั่งการแต่พิสูจน์โดยผลงานเพื่อศิษย์อันเป็นเป้าหมายที่มั่นคง มีลักษณะเป็น Self-Organizing ที่เน้นลักษณะของการจัดตัวเอง จัดระบบตัวเอง จัดระบบองค์กร เพื่อก่อให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) หรือ องค์กรเคออร์ติก (Chaordic Organization) เช่นเดียวกันกับสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549) ได้เขียนเสนอไว้ในบทความ ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ โดยได้ระบุว่าสมาชิกขององค์กรเป็นบุคคลเรียนรู้ (Learning Person) ภายใต้วัฒนธรรม

การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในองค์กรดังกล่าว นั้น จะนำไปสู่เป้าหมายได้โดยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนจนกระทั่งเกิดปรากฏการณ์ การผุดบังเกิด (Emergence) ของสิ่งใหม่หรือคุณสมบัติใหม่ ขึ้นมาได้อย่างสร้างสรรค์

ประเด็นที่ 4 นโยบายด้านการศึกษาที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

การที่จะนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้บรรลุจุดประสงค์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แนวนโยบายที่กำหนดแผนงานในการปฏิบัติในระดับสถานศึกษาจะต้องสอดคล้องกับนโยบายด้านการบริหารของภาครัฐที่จะต้องกำหนดเงื่อนไขการบริหารหน่วยงานราชการอันเป็นกิจการภาครัฐ หรือการบริการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกันกับรัฐ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อเสนอในงานของ พรศรี จิมแก้ว (2552) ที่ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นมืออาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้านหลัก คือ คุณลักษณะ สมรรถนะ ความเป็นผู้นำทางวิชาการและผลการปฏิบัติงาน ผ่านการประเมินสภาพความเป็นมืออาชีพให้ เห็นว่ามีความสำคัญ/ความจำเป็นที่จะสร้างการขับเคลื่อนให้เกิดการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้ภายใต้เงื่อนไขสถานศึกษา เช่น โรงเรียน นั้นอยู่ในสถานะที่ระดับระบอบองค์กรในด้านเศรษฐกิจได้ด้วยตนเอง กล่าวคือ ต้องสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างเป็นอิสระ ซึ่งสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติดังกล่าว นั้น มักจะเป็นโรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนการศึกษาทางเลือกที่สามารถจัดเก็บค่าเล่าเรียนของผู้เรียน การระดับระบอบสถานะภาพการบริหารสถานศึกษาให้มีสภาพคล่องและเป็นไปตาม “MODEL” ที่ได้มีการนำเสนอไว้ นอกจากนี้แนวทางการจัดการศึกษาภายใต้กรอบมาตรฐานแห่งชาติบางลักษณะก็มีส่วนสำคัญที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน เช่น การใช้แบบสอบมาตรฐานแห่งชาติ (NT, O-NET, LAS เป็นต้น) มาใช้ในการวัดความรู้ของผู้เรียนที่เน้นเพียงแต่เรื่องการทำข้อสอบของผู้เรียน

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาสาธารณะ (Public Education) นั้น ควรมุ่งเน้นการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหนึ่งพันธกิจสำคัญของผู้บริหารการศึกษาได้วางควบคู่ไป ข้อเสนอการกระจายอำนาจ เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการตนเองของท้องถิ่น เช่นเดียวกันกับข้อเสนอของนักรัฐศาสตร์ซึ่งเป็นการยกระดับข้อเสนอรูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขึ้นไปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารและจัดการจัดการสถานศึกษาของนักบริหารสถานศึกษาก็ได้

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยได้ค้นพบประเด็นสำคัญของทฤษฎีทั้ง 4 ซึ่งได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการที่ผสมระเบียบและความไร้ระเบียบ 2) การจัดรูปแบบองค์กรแบบแนวราบ 3) มีความมุ่งมั่นขององค์กรที่ชัดเจน 4) การเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ผู้เรียน 5) การคำนึงถึงภูมิหลังทางภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียน และ 6) การเสริมต่อการเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการซึ่งประเด็นต่างๆเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกันและสามารถสร้างให้เกิดรูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา โดยเป็นรูปแบบกลยุทธ์ที่ครอบคลุมกรอบการบริหารงาน

วิชาการอย่างสมดุลกัน อันก่อให้เกิดการสร้างสรรค์งานทางด้านวิชาการที่หนุนเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์

จากผลการศึกษาที่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำข้อมูลวิจัยไปใช้และข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไปตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงเอกสารเพื่อนำเสนอในรูปแบบเชิงแนวคิดเพื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model for) เป็นหลักการในบริบทกว้าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้จริงกับทุกพื้นที่ อย่างไรก็ตามรูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวนั้น ควรได้รับการทดลองนำไปใช้จริงในสถานศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปีการศึกษาเพื่อสะท้อนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ โดยต้องมีการบริหารสถานศึกษาในลักษณะที่พิเศษและมีการสะท้อนผลการปฏิบัติที่เป็นจริง ทั้งยังสามารถให้บุคลากรในหน่วยงานแผนงานและนโยบายของสถานศึกษานั้นจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานได้

1.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนโดยอาศัยผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาได้เข้ามาร่วมกันกำหนดแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานเชิงรุกในการบริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการระดับประถมศึกษาหรือระดับชั้นอื่นๆ ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดกลไกการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เอื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนตามขอบเขตงานวิชาการ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาหรือระดับอื่นๆ หรือผู้บริหารการศึกษาในระดับสูงจากส่วนกลางหรือจากภาครัฐสามารถนำรูปแบบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการดังกล่าวนี้ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับบริบทสังคมชุมชนอันเป็นที่ตั้งของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การทำวิจัยในครั้งต่อไปนั้น ผู้วิจัยอาจพิจารณาเงื่อนไขทางวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมองวัฒนธรรมในลักษณะที่เป็นพลวัต มีความซับซ้อน เลื่อนไหล เรียกว่าเป็น “การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม” (Multicultural Education) ซึ่งถือว่าเป็นวาทกรรมการศึกษาเพื่อการปลดปล่อยเสริมพลังอำนาจผู้ถูกกดขี่และเพื่อฟื้นคืนศักดิ์ศรีและตัวตนให้ผู้คนกลุ่มชายขอบ และยังมีอิทธิพลต่อทิศทางการทำงานวิจัยในแวดวงการศึกษา โดยเฉพาะประเด็นความเหลื่อมล้ำ ทั้งในระดับแนวคิดและการปฏิบัติการในห้องเรียน (นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2557) โดยเป็นการสร้างแนวคิดและวิถีปฏิบัติท้าทายเจ้าของวัฒนธรรมหลัก รวมทั้งครูให้บททบทวนมุมมองการศึกษา เรื่องโครงสร้างอำนาจ ความเป็นธรรมทางสังคม อิทธิพลของการสร้างภาพตายตัวฝังแน่น/ฝังลึกทางชาติพันธุ์ (Ethnic Stereotyping) เพศภาวะ และอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่การเรียนรู้และความล้มเหลวทางการศึกษาของเด็กๆ ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปนั้นผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงประเด็นของการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเข้าร่วมด้วย

2.2 ควรศึกษาวิจัยในเชิงบูรณาการข้ามศาสตร์การศึกษาหรือออกแบบงานวิจัยในด้านกลับ เพื่อให้มุมมองในศาสตร์อื่น ๆ ข้ามมามองโอกาส ทิศทางหรือความเป็นไปได้ที่จะสร้างการบริหารงาน ในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งและเพื่อนำเสนอประเด็นร่วมเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน ในประเด็นการปฏิรูปการศึกษา เช่น การกระจายอำนาจ การจัดการตนเอง

3. ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาต่อยอดในด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนมี ทักษะเกี่ยวกับกระบวนการคิดในมิติอื่นๆ ที่แตกต่างออกไป เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงเปรียบเทียบ การคิดเชิงอนาคต เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). **การคิดเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: ชัดเชดมีเดีย.
- จินตนา สุจจันนท์. (2556). **การศึกษาและการพัฒนาชุมชนในศตวรรษที่ 21 (Education and Community Development in the 21st Century)**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นงเยาว์ เนาวรัตน์. (2556). **เอกสารตำราเรียน เรื่อง การศึกษาพหุวัฒนธรรมเบื้องต้น**. [เอกสารอัดสำเนา]. ม.ป.ท.: สายวิชาสังคมศาสตร์และพื้นฐานการศึกษา สำนักวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประชุม ผงผ่าน. (2545). **การบริหารงานวิชาการ**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปาริชาติ ชมชื่น. (2555). **รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี**.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พรศรี ฉิมแก้ว. (2552). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาความเป็นมืออาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- วิจารณ์ พานิช. (2550). **องค์การแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้**. [เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- วิจารณ์ พานิช และ ประพนธ์ ผาสุกยัด. (2550). **การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรอัจฉริยะ**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- สมกิต บุญยะโพธิ์. (2547). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธรรม. (2544). **เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **สานฝัน...ด้วยการคิด**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549). ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้. **วารสารดำรงราชานุภาพ**. 6(21), 107-144.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์มี. (2546). **จิตวิทยาสร้างสรรค์กับการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: ไย้ใหม่.
- อุษณีย์ โพธิสุข, รุ่งเรือง สุขาภิรมย์, สมชาย บัวเล็ก, กนกพร ถนอมกลิ่น และ เนตรนิล หนูชูแก้ว. (2544). **สร้างสรรค์นักคิด คู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านทักษะความคิดระดับสูง**. กรุงเทพฯ: ศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Eisner, E. W. (2002). **The RTS and the Creation of Mind**. New Haven & London: Yale University Press.
- Davis, G. & Thomas, M. A. (1989). **Effective Schools and Effective Teachers**. Boston: Allyn and Bacon.
- Vygotsky, L. (1978). **Mind in Society: The Developmental of Higher Psychological Process**. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wood, D.; Bruner, J. & Ross, G. (1976). The Role of Tutoring in Problem-Solving. **Journal of Child Psychology and Psychiatry**. 17(2), 89-100.